

su atmičkog. ATMA čezne za ATMANOM. Autor koncizno pokazuje na „paradigmi“ ET-a upravo to. „Dno“ ET-a pripada *tamasičnom*, „središnji“ slojevi *rajastičnom* a „vrh“ ET-a *sattvičkom*.

Interpoliran je i čakrički ouroboros sustav koji se transparira kroz multidimenzionalnost „tijela“ (*kšetra/sahrira*) modaliteta. Govoreći o onom energetskom i vibracijskom u plurimodalnosti dimenzija kozmosa/mundanosti i ljudskosti, može se varirati uvijek u odnosu na polazište duhovnog obzorja i odabrani „segment“ kozmičkog univerzuma. Ali postoji apsolutna primarnost Jednote, a Jednota jest zemaljski izraz djelovanja kozmičke moći ljubavi. Ona je u temelju svih energetskih obrazaca i očitovanja, u svemirskom prostoru, na Zemlji, u ljudskom bivstvovanju. Materija je „komprimirano“ obličje kozmičke energije, a kozmička energija „izvire“ iz Jednote, iz Ljubavi. Ljubav kao premičko „nagruće“, pokazatelj je božanske naravi čovjeka kao duhovnog/kozmičkog bića. Ljubav stoji i u „temelju“ ET-a i u samoj strukturi te „paradigme“. „Dolje“ je očitovanje kao *materia prima* i potom *vis vitalis*, „gore“ kao stapanje s Jednotom, zbiljenje diviniziranosti. Sve se to događa, ili se može događati, u svakome ljudskom biću, kao što se događa i u onom kozmičkom evolutivnom/ involutivnom! To je najdublje značenje *arcanuma* ezoterijskog Makhantroposa. *Deus absconditus/ homo absconditus* – kazano je. ET-konfiguracija dio je piramidalne konfiguracije rasta onoga zemaljskog u kozmičko i emanacija/involucija božanskog u zemaljsko/ljudsko.

Spiritualna evolucija/involucija implicira božanskost ljudskog bića kao bića božanske ljubavi. Mistici svih duhovnih tradicija in nuce kazivali su i iskušavali elemente božanskog života na Zemlji. Živeći tu viziju, utemeljili su zemaljske religije i unutar *corpusa sacraluma* tih religija njegovali moduse mistika i ukazivali na slutnje života novog *speciaesa*. Postojeći *homo*, zapleten u zemaljsku labirintalnost materijalnog i vitalnog, ipak dalje raste u onom božanskom, u interioru svoje atmičke pripadnosti božanskom poretku univerzuma.

Vjerujem da i knjiga koju imamo pred sobom može potpomognuti razumijevanju „funkcioniranja“ nižih i viših odnosa i načina modusa ljudskosti. Način pristupa i slijed analiza zaslužuje posebnu pohvalu. Posebna kvaliteta artikulaciji jest i autorov pomak k oživotvorenju spiritualnosti sufizma.

Primljeno: 2011 -01- 16

Dr. sc. Jadran Zalokar
 Sveučilište u Rijeci, Rijeka, Hrvatska

Francisco Fernandez-Carvajal: RAZGOVARATI S BOGOM/HABLARCONDIOS.MEDITACIONES PARA CADA DIA DEL ANO, Meditacije za svaki dan u godini, Split, Vetrbum, Biblioteka FIDES, 52., 2010., 379. str.

Pred nama se nalazi komunikološki i psihološki zanimljivi priručnik (popularna duhovna knjiga), uglednog autora duhovnih knjiga i popularno-znanstvenih priloga, gospodina Fancisca Fernandez-Carvajala, naslovljena izazovnim naslovom „Razgovarati s Bogom“. Izvornik je preveo na hrvatski jezik gospodin mr.sc.Boris Domančić a knjigu je urednički opremio i približio čitateljima urednik izdanja gospodin mr.sc. Petar Bolta. Knjiga, s komunikološkog gledišta, polazi od hipoteze da je meditirati znači sudjelovati u komunikaciji sa samim sobom, drugima i javnostima, odnosno svakodnevno živjeti u javnom životu, u opasnostima i krizama, a medirati znači komunicirati. Komuniciranje je istovremeno znanstvena i prakseološka disciplina koja je nastala kao rezultat svih mogućih znanstvenih disciplina, a posebno onih koji se bave ponašanjem čovjeka u opasnostima i krizama te svakodnevnom životu. Meditirati u opasnostima i krizama prema razmišljanjima F.F.Carvajala pomaže i omogućuje čovjeku ostvarivanje komunikacije sa samim sobom, drugima, obitelji, društvom, gospodarstvom, politikom, kulturom, vjersom ili nekom drugom otvorenom ili zatvorenom okruženju. Meditacija je za njega oblik upravljanja komuniciranjem u krizama i problemima te ona postaje komunikološko-psihodinamički model procesa uvjeravanja samog sebe ili drugih o mogućim nadolazećim opasnostima i novim kriznim komunikacijskim stanjima. Kako krizna stanja dolaze iznenada, nenajavljeno, podmuklo i katastrofalno postavlja se pitanje svakom čovjeku možemo li krizna stanja duha i okruženja uopće izbjeći ili pak prepustiti da se događaju ? Na tim hipotetskim pretpostavkama F.F.Carvajal shvaća meditaciju kao razgovor s Bogom u prvih šest tjedana liturgijskog vremena kroz godinu dana, ovisno o godini, što obuhvaća ukupno 34 ili 35 nedjelja , a započinje ponedjeljkom makom nedjelje Krštenja Gospodinova. Za svaku od nedjelje donesena su tri crkvena ciklua godine A,B i C. U tim ciklusima meditacijski nauk podrazumijeva razgovarati s Bogom, biti s njim, ne samo privilegiranih, već svih građana i ljudi dobre volje. Komunikološki, kao i psihološki, Bog traži i očekuje ljubav od svih građana koji kroz meditaciju komuniciraju, promišljaju svoje vjerničko napredovanje u svojem duhovnom životu s Bogom. Jasnoćom izražaja, zanimljivim odabirom jezične komunikacije, meditaciju autor osmišljava,

namijenjuje i duhovno komunikacijski upravlja. Regulira čovjekove odnose koje meditacijom pretvara u osobnu komunikaciju sa samim sobom i s Bogom. U tom komunikacijskom apsurdu poimanja i shvaćanja komunikacije ova knjiga dakako, nije znanstveno djelo, no, ona postaje primjenjena knjiga i komunikološko zanimljiv priručnik za primjenjenu meditacijsku komunikaciju koja je još uvijek nedorečena, pomalo apsurdna i oskurna, no, ona u praksi komuniciranja egzistira i učinkovito djeluje na svakog čovjeka. Knjiga je tematski, uz riječ izdavača, podijeljena u na frekvencijsko meditacijsko u vrijeme kroz godinu, tjedne i dane (ponedjeljak), utorak, srijeda, četvrtak, petak, subota i nedjelja, te meditacijske komunikacijske cikluse A, B i C u slijednim poimničnim danima, što obuhvaća tematsku meditacijsku komunikaciju naslovljenu (1) Poziv prvih učenika; (2) Djeca Božja; (3) Molitva i apostolat; (4) Sveta pričest; (5) Ljudske kreposti u apostolatu; (6) Suživot sa svima; (7) Jagnjac Božji; (8) Čistoća i kršćanski život, (9) Prvo Isusovo čudo; (10) Svetost crkve, (11) Ljudsko dostojanstvo; (12) Živjeti vjeru u svakodnevnicu; (13) Žurna zadaća: Pružiti nauku; (14) Poziv na svetost; (15) Radost; (16) Svjetlost i tama; (17) Nanavezanost kako bi se slijedilo Krista; (18) Formacija u nauku; (19) Pravednost u riječima i sudovima; (20) Božja volja; (21) Sjetva i žetva; (22) Rasti u unutarnjem životu; (23) Vjernost i milost; (24) Bratsko ispravljanje; (25) Put blaženstva; (26) Ropstvo grijeha; (27) Krijepost milosrdne ljubavi; (28) Nenavezanost i kršćanski život; (29) Duhovne pričesti; (30) Raditi dobro; (31) Bolesnici, miljenici gospodina; (32) Jakost u svakodnevnom životu; (33) Posvećivanje odmora; (34) Svjetliti primjerom; (35) Širiti istinu; (36) „Izvesti na pučinu“: Vjera i poslušnost u apostolatu, (37) Živjeti u društvu; (38) Četvrta zapovijed; (39) Dostojanstvo rada; (40) Ponizna i ustrajna molitva; (41) Činiti dobro svaku stvar; (42) Majka milosrđa; (43) Čvrsti u vjeri; (44) Guba grijeha; (45) Osobna poniznost i pouzdanje u Boga; (46) Adelova žrtva; (47) Spasiteljsko poslanje crkve; (48) Čistih pogleda; (49) Misa, središte kršćanskog života; (50) Poniznost; i (51) Molitvene nakane.

Pažljivo isčitavajući koherentna i logički postavljena opisana poglavlja kao oblik zasebnih meditacijskih ciklusa možemo zaključiti da u psihologiji i komunikologiji čovjeka postoje brojne odrednice koje održuju čovjeka kao individualno meditacijsko biće. Brojni unutarnji meditacijski odnosi se ponekad zaboravljaju (prošlost) a neki su izdražali zub vremena (sadašnjost) a novi oblici unutarnje komunikativne meditacije predstavljaju

nove aktualne duhovne pristupe čovjeku (budućnost). F.F. Carvajal ovim primjenjenim priručnikom traga na putu znanstvenog promišljanja što je meditacijska komunikacija te pokušava odgovoriti je li meditacija (komuniciranje) unutarnja akcija organizam, nagona ili vjere kojom se utječe na ponašanje samog sebe i drugog organizma putem meditacije koja dovodi do promijena i adaptivnih vrijednosti od pošiljatelja (Boga) do primatelja poruke (čovjeka) ?. Autor ovom knjigom modelski osmišljava meditacijsku komunikaciju i meditaciju prikladno proširuje na odabrane tematske podsistemske cijeline koji u interakcijskom meditacijskom komunikacijskom ciklusu informacijski dopiru do svakog konzumenta u komunikacijskoj namjetri da kod svakog čovjeka izazove programirano komunikacijsko ponašanje.

Iz ovog kratkog prikaza možemo zaključiti da prezentirani meditacijski priručnik (ova popularna duhovno-meditacijska knjiga) predstavlja komunikacijsko-meditacijski čovjekov izazov na promišljanju koherentne komunikološke, duhovne, povijesne, socijalne, psihološke, politološke, gospodarske i kulturološke integrirane čovjekove meditacijske komunikacije. Meditacija prema F.F.Carvajalu je oblik kriznog komuniciranja nadolazećeg doba i ona u teoriji i praksi komuniciranja nužno traži redefiniranje postojećih teorijskih i komunikacijskih pristupa na putu boljeg i sustavnijeg razumijevanja procesa kriznog meditacijskog komuniciranja.

Slobodan sam, na temelju svega iznesenog, ovu vrijednu popularnu duhovnu meditacijsku knjigu preporučiti svima onima koji sustavno izučavaju fenomenologiju komunikativne meditacijske duhovnosti (teolozima, komunikolozima, psiholozima, sociolozima, politolozima i kulturolozima), kao i svim običnim radoznalim građanima, studentima i nastavnicima, koji u trenucima krizne izgubljenosti mogu putem meditacije ostvariti moguću komunikacijsku pažnju s relevantnim javnostima, samim sobom, dugima i Bogom.

Primljeno: 2011 – 07 – 28
 Prof. dr. sc. Mario Plenković
 Katedra za komunikologiju
 Grafički fakultet Sveučilišta u Zagrebu,
 Zagreb, Hrvatska